

Keski-Suomen hyvinvointialueen avustusohje

Säädösperusta

Hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää järjestöjen toiminta-avustusten myöntämisestä talousarviossa päätetyn avustussumman ja aluehallituksen hyväksymien avustusohjeiden mukaisesti sekä hyväksyy vuosittain raportin avustusten käytöstä. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyvinvointialueelle myönnetyn ruoka-aputoiminnan valtionavustuksen jakamisesta Keski-Suomessa toimiville järjestöille (Hallintosääntö 18 §)

Ruoka-aputyötä tekeville järjestöille ja seurakunnille edelleen välitettävää valtionavustusta ohjaa Valtioneuvoston asetus ruoka-aputoimintaan myönnettävistä valtionavustuksista (541/2024)

Myönnettyihin avustuksiin liittyvistä käytännön ohjeistuksista päättää hyvinvointi ja kumppanuudet -palvelualueen palvelualuejohtaja.

Johdanto

Hyvinvointialue voi myöntää avustuksia rekisteröidyille yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille toimintaan, jonka tavoitteena on Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaiden terveyden, hyvinvoinnin tai turvallisuuden edistäminen. Edelleen välitettävissä valtionavustuksissa avustuksen saajia voivat olla myös seurakunnat ja muut uskonnolliset yhteisöt valtionavustuksen ehtojen niin salliessa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestöavustukset kohdentuvat toimintaan, joka:

- kuuluu hyvinvointialueen toimintakentälle. Rajanvedosta kuntien tukemien toimintojen ja hyvinvointialueen tukemien toimintojen välillä neuvotellaan säännöllisesti alueen kuntien ja järjestöjen kanssa;
- tukee hyvinvointialueen strategian, talousarvion toiminnallisten tavoitteiden, palvelustrategian tai hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden saavuttamista;
- tukee ja täydentää hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvveluja tai pelastustalvveluja ja toteutuu yhteistyössä niiden kanssa; sekä
- voi olla paikallista, seudullista tai koko hyvinvointialueen alueella tapahtuvaa.

Hyvinvointialueen tukemat toimintamuodot

- Sosiaali- ja terveystalvveluihin kiinnittyvä erityisliikunta- ja kulttuurihyvinvointityö
- Sosiaali- ja terveystalvan järjestöjen kohderyhmilleen tarjoama toiminta ja psykososiaalinen tuki sekä pelastustalvan järjestöjen jäsenistölleen tarjoama toiminta
- Sosiaali- ja terveystalvvelujen lapsiperhepalvveluihin kiinnittyvä toiminta
- Mielenterveys- ja päihdepalvveluihin kiinnittyvä toiminta
- Kriisityö ja kriisiapu
- Ikäihmisten ja muiden kotona asumisen tukemiseen liittyvä toiminta
- Sosiaali- ja terveystalvveluihin kiinnittyvä työtoiminnan tukeminen
- Järjestöjen tarjoama toimintakyvyn tuki sotaveteraaneille ja -invalidille
- Pelastustalvveloksen toimintaan kiinnittyvä turvallisuus ja varautuminen
- Kylä- ja asukasyhdistysten turvallisuustyö
- Hyvinvointialueen toimintaan linkittyvän vapaaehtoistyön edellytysten parantaminen

Avustusmuodot

Toiminta-avustus

Toiminta-avustushaku avataan vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan päätöksellä. Toiminta-avustusta voi hakea jatkuvaluonteiseen paikalliseen toimintaan tai uusiin kokeiluihin ja kehittämiseen.

Toiminta-avustukset linkitetään hyvinvoiva keskisuomalainen –ohjelman (alueellinen hyvinvointisuunnitelma) toteuttamiseen. Osana hakemusta hakija valitsee yhden tai useamman ohjelman tavoitteen tai toimenpiteen, joita hakemuksessa kuvattu toiminta

edistää. Osana avustushaun avaamista hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta voi päättää painottaa tulevan vuoden avustuksissa yhtä tai useampaa toimenpidekokonaisuutta.

Toiminta-avustukset ovat haettavissa vuosittain hyvaks.fi-sivustolla julkaistavan ohjeistuksen mukaisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta tekee avustuspäätökset talousarvion ja käyttötaloussuunnitelman mukaisissa rajoissa. Yhden järjestön toiminta-avustus on suuruudeltaan 1000 - 30 000 euroa/vuosi, suuremmista avustuksista neuvotellaan erikseen kumppanuussopimuksien kautta.

Toiminnan lisäksi voidaan tukea edellä kuvattuihin toimintoihin liittyvää kehittämistyötä, ennaltaehkäisevää työtä sekä toimintaan linkittyviä tila- ja tapahtumakustannuksia.

Toiminta-avustuksilla ei tueta vapaapalokunta- tai järvipelastustoimintaa. Näiden toimintojen tuki toteutuu pelastustoimen toimialan myöntämällä avustuksilla.

Avustushakemus tulee toimittaa hyvinvointialueelle ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Myöhässä tulleita hakemuksia ei käsitellä. Hyvinvointialue voi pyytää tarkentavia tietoja hakemusten käsittelyn tueksi.

Toiminta-avustushakemusten arviointi

Avustushakemusten arviointi

Avustuksia ja kumppanuuksia arvioitaessa arvioidaan seuraavia näkökulmia. Suluissa kokonaisuuden painoarvo kokonaisarvioinnissa. Arvioinnissa huomioidaan haetun avustuksen koko.

Toiminnan linkittyminen hyvinvointialueeseen (40 %)

Kytkeytyminen hyvinvointialueen toimintaan

- Toiminta ei ole avustusohjeessa kuvattua hyvinvointialueen tukemaa toimintaa
- Toiminta on avustusohjeessa kuvattua hyvinvointialueen tukemaa toimintaa
- Toiminta on avustusohjeessa kuvattua hyvinvointialueen tukemaa toimintaa ja tekee pienimuotoista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa
- Toiminta on avustusohjeessa kuvattua hyvinvointialueen tukemaa toimintaa ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on jatkuvaa ja järjestelmällistä

Kytkeytyminen hyvinvoiva keskisuomalainen ohjelmaan

- ei ole kuvattu, tai kuvaus on epäkonkreettinen
- Linkittyy löyhästi ohjelman tavoitteisiin tai vaikutus on vähäinen
- Yhteys ohjelman tavoitteisiin on selkeä

- Toiminta tukee laajamittaisesti ja konkreettisesti ohjelman tavoitteiden toteutumista

Vaikuttavuus ja laatu (40 %)

Hakemuksessa kuvataan selkeät tavoitteet toiminnalle

- Ei ole kuvattu tai kuvaus on epäkonkreettinen
- Tavoitteet on kuvattu epärealistisesti tai eivät ole oikeassa suhteessa haettuun avustukseen
- Tavoitteet on kuvattu realistisesti ja ne ovat oikeassa suhteessa haettuun avustukseen

Hakemuksessa on realistinen arvio siitä, kuinka paljon kohderyhmän edustajia avustettavalla toiminnalla tavoitetaan

- Arvioita ei ole esitetty tai se on epärealistinen
- Arvio on esitetty, mutta ei perusteltu
- Arvio on realistinen ja se on perusteltu

Hakemuksessa kuvataan menetelmä tai menetelmiä, joilla tullaan seuraamaan ja arvioimaan avustettavan toiminnan tavoitteiden saavuttamista.

- menetelmiä ei ole kuvattu
- menetelmiä on kuvattu, mutta niiden käytännön toteuttamista ei ole kuvattu tai kuvaus on epärealistinen suhteessa avustettavaan toimintaan
- menetelmät on kuvattu ja niiden käytännön toteuttaminen on kuvattu konkreettisesti ja realistisesti

Toiminnan ohjaus ja koordinointi

- Toiminnasta vastaavat vapaaehtoiset
- Toiminnasta vastaavat koulutetut vapaaehtoiset tai ammattilaisten ohjaamat vapaaehtoiset
- Toiminnasta vastaavat ammattilaiset

Muu rahoitus

- Avustus on järjestön ainoa rahoitusmuoto
- Järjestö saa kansallista tai EU-rahoitusta muuhun toimintaan
- Avustus linkittyy kansalliseen tai EU-rahoitukseen

Avoimuus ja yhteistyö (20 %)

Yhteistyö muiden järjestöjen toimijoiden kanssa

- Ei yhteistyötä

- Järjestö tekee aktiivista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa tai kysymyksessä on useiden järjestöjen yhteishakemus

Mikäli useat järjestöt hakevat toiminta-avustusta samalta alueelta samankaltaiseen tarkoitukseen, voi hyvinvointialue kehottaa hakijoita yhdistämään hakemuksensa.

Toiminnan näkyvyys ja avoimuus

- Toiminta on vain jäsenille
- Toiminta on avointa
- Toiminnasta ilmoitetaan lähellä.fi -palvelussa tai se on lisätty palvelutietovarantoon

Mikäli toiminta ei ole kaikille avointa, tulee kohderyhmän rajausta perustella hakemuksessa.

Toiminta-avustusten vuosikello

Tarkat päivämäärät vaihtuvat vuosittain, riippuen toimielinten kokouspäivämääristä.

Loka- marraskuu

- Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta käsittelee raportin edellisen vuoden avustuksien käytöstä.
- Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta avaa avustushaun. Haku on ehdollinen valtuuston avustuksiin kohdentamalle määrärahalle.
- Avoin infotilaisuus hausta kiinnostuneille
- Hakuaika on vähintään 3 viikkoa

Joulukuu

- Aluevaltuusto hyväksyy hyvinvointialueen talousarvion ja osana talousarviota kohdentaa avustuksiin määrärahan
- Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää avustuksista

Tammi-helmikuu

- Avustukset maksetaan lautakunnan päätöksen saatua lainvoiman

Kesäkuu

- Edellisen vuoden toiminta-avustukset tulee raportoida hyvinvointialueelle kesäkuun loppuun mennessä.

Kumppanuudet

Kumppanuussopimuksilla rakennetaan pitkäkestoista yhteistyötä hyvinvointialueen ja keskeisten järjestökumppaneiden kanssa. Kumppanuussopimukset laaditaan enintään neljän vuoden pituisina kokonaisuuksina. Tavoitteena on edistää hyvinvointialuestrategian ja palvelustrategian tavoitteita.

Kumppanuussopimukseen neuvotellaan tapauskohtaisesti hyvinvointialueen ja kumppaniorganisaation sitoumukset sekä mittarit, joilla sopimuksen vaikuttavuutta seurataan. Kumppanuussopimuksessa sovittava avustus ei voi olla järjestön pääasiallinen rahoituslähde. Hyvinvointialueen avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuussopimus ei välttämättä sisällä suoraa taloudellista tukea.

Kumppanuussopimukseen sisältyvä taloudellinen tuki neuvotellaan vuosittain, siten että päätöksenteko tapahtuu samassa aikataulussa toiminta-avustusten kanssa.

Valtionavustukset

Ruoka-apu

Valtioneuvoston asetuksen (541/2024) mukaisesti valtionavustusta ruoka-aputoimintaa toteuttaville järjestöille ja seurakunnille voi hakea hyvinvointialue tai alueen keskuskaupunki, joka välittää avustuksen eteenpäin alueellaan toimiville ruoka-aputoimijoille.

Keski-Suomessa valtionavustuksen hakijana ja hallinnoijana toimii Keski-Suomen hyvinvointialue. Valtionavustuksen ollessa haettavissa hyvinvointialue kokoaa yhteen avustuksesta kiinnostuneet ruoka -aputoimijat maakunnasta ja kokoaa valtionavustushakemuksen rahoittajalle (THL). Avustushakemusta kasattaessa huomioidaan toimijoiden ruoka-aputoiminnan laatu, alueellinen merkittävyys ja mahdolliset päällekkäisyydet sekä toimijoiden hallinnolliset edellytykset huolehtia valtionavustuksen raportointiin liittyvistä velvollisuuksista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionavustukset

Valtio on päättänyt uudesta, määräaikaisesta 25 miljoonan euron vuosittaisesta valtionavustuksesta vuosille 2027–2030. Rahoitus kanavoidaan hyvinvointialueiden kautta sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kehittämiseen. Hyvinvointialueet kokoavat alueensa järjestöiltä kehittämisohdotuksia, valitsevat alueellisiin tarpeisiin soveltuvat kokonaisuudet ja hakevat niiden toteuttamiseen valtionavustusta.

Keski-Suomen hyvinvointialue tiedottaa alueen toimijoita, miten kehittämisehdotuksia voi esittää osaksi valtionavustushakemusta. Alueelliset painopisteet päätetään vuosittain hyvinvointialueen strategian, palvelustrategian ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden pohjalta.

TÄMÄ OSIO TARKENTUU, KUNHAN RAHOITUKSESTA SAADAAN OHJEISTUS

5. Hanke- ja projektiyhteistyö

Hanke- ja projektiyhteistyö tarkoittaa hyvinvointialueen osallistumista yhteistyökumppaneiden hankkeisiin ja projekteihin toiminnallisesti ja/tai taloudellisesti. Kumppanuuksia ja projektiyhteistyötä käsitellään säännöllisesti kokoontuvassa työryhmässä (PMO).

Hyvinvointialue voi osallistua sellaisten alueellista, kansallista tai EU-rahoitusta saavien hankkeiden ja projektien rahoittamiseen, jotka tukevat hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian toteutumista.

Hankeavustuksesta neuvoteltaessa sovitaan hankkeen tai projektin linkittymisestä hyvinvointialueen palvelukokonaisuuteen, hankkeen tai projektin aikaisen yhteistyön käytännöistä, kuten ohjausryhmätyöskentelystä, asiakasohjauksesta ja raportoinnista, sekä mittareista, joilla toiminnan vaikuttavuutta seurataan.

Hanke- ja projektiyhteistyö neuvotellaan tapauskohtaisesti talousarvion ja käyttötaloussuunnitelman rajoissa lähtökohtaisesti vastaamaan kestoltaan alueellisen, kansallisen tai EU-rahoituksen kestoa. Avustuksen maksatuksen ehtona on myönteinen rahoituspäätös avustuksen kohteena olevalle hankkeelle tai projektille.

Linjauksia ja ohjeita

Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja määrärahasidonnaisia

Avustuskelpoisuuden minimikriteerien täyttäminen ei takaa avustuksen saamista. Päätöksenteossa huomioidaan käytettävissä oleva talousarvioon varattu määräraha. Avustusehdotuksen laatimisessa huomioidaan myös maantieteellinen ja eri kärkiteemojen välinen tasapaino.

Raportointi

Toiminta-avustuksista ja kumppanuuksista on raportoitava hyvinvointialueelle ennen seuraavan avustuksen maksatusta tai viimeistään kuusi kuukautta avustuksen kohteena olleen vuoden päättymisen jälkeen.

Hanke- ja projektiaavustuksissa sekä edelleenvälitettävissä valtionavustuksissa raportointiaikataulu määräytyy ulkoisen rahoituksen ehtojen mukaisesti.

Mikäli raportointivelvollisuutta laiminlyödään toimija ei ole hakukelpoinen uusiin avustuksiin ennen kuin vaadittavat materiaalit on toimitettu ja vakavissa tapauksissa hyvinvointialue voi periä takaisin maksetun avustuksen.

Avustuksen käytön valvonta, takaisinperintä ja vapaaehtoinen palauttaminen

Keski-Suomen hyvinvointialueella on oikeus valvoa avustuksen käyttöä. Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että avustusta käytetään avustuspäätöksen mukaisesti ja siihen käyttötarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Tarkastukset voivat kohdistua avustuksen saajan koko toimintaan tai ainoastaan avustettujen toimintojen kirjanpitoon, talouteen ja hallintoon. Avustuksen saajan on annettava korvauksetta käyttöön kaikki sellaiset tiedot, joita avustuksen myöntäjä katsoo tarvitsevänsä avustuksen käytön valvontaa varten. Tarkastuksia suoritetaan sekä harkinnan perusteella että valitsemalla vuosittain tarkastuskohteita satunnaisotannalla.

Mikäli avustuksen saaja havaitsee, että avustettua toimintaa ei ole mahdollista toteuttaa joko huomattavilta osin tai kokonaisuudessaan tulee avustuksen saajan olla viipymättä yhteydessä avustuksen myöntäjään. Tällöin voidaan neuvotella avustuksen vapaaehtoisesta palauttamisesta tai avustuksen uudelleenkohdentamisesta.

Mikäli avustuksen saaja käyttää avustusta tämän avustusohjeen tai avustuspäätöksen ehtojen vastaisesti, tai selviää että avustuksen saaja on antanut hakiessaan virheellistä tai puutteellista tietoa on hyvinvointialueella oikeus periä myönnetty avustus takaisin.

Hyväksyttävät kustannukset

Avustus myönnetään hakemuksessa kuvatun toiminnan toteuttamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta voi osana päätöstä rajata avustuksen vain osaan kuvatusta toiminnasta. Lähtökohtaisesti hyväksyttäviä kustannuksia ovat toiminnan toteuttamisen kannalta välttämättömät ja perustellut kustannukset.

Avustusta ei myönnetä kalusto- tai laitehankintoihin eikä pääsääntöisesti yksittäisen tapahtuman järjestämiseen. Tilakustannuksia voidaan hyväksyä osana avustusta vain silloin, kun käytettävissä ei ole maksuttomia toimintaan soveltuvia tiloja. Kohtuulliset tarjoilukustannukset voidaan hyväksyä, edellyttäen että ne ovat toiminnan tavoitteiden kannalta välttämättömiä.

Yleishyödyllinen toiminta ja palvelutuotanto

Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta taloudellisesti ja toiminnallisesti mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta. Hakija antaa hyvinvointialueelle luvan tarvittaessa tarkastaa kirjanpidon ja hallinnon.

Usean toimijan yhteishakemukset

Avustuskelpoiset hakijat voivat hakea avustuksia yhteisvastuullisesti. Hakemuksesta tulee ilmetä päävastuullinen hakija, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista, sekä periaatteet avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken.